

**Podsumowanie zawierające
uzasadnienie wyboru przyjętego
dokumentu**

**Programu ochrony powietrza dla strefy
aglomeracja wrocławska,
w której w 2020 r. został przekroczony
poziomy docelowy ozonu w powietrzu**

Zgodnie z art. 55 ust. 3 o *ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2021 r. poz. 2373) Zarząd Województwa Dolnośląskiego sporządza do przyjętego „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy;
- 3) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- 4) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

1 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

„Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” opracowany został w związku z przekroczeniem w strefie aglomeracja wrocławska o kodzie PL0201 poziomu docelowego ozonu.

Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania Programu jest ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za 2020 rok, wykonana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, w której strefa ta została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców. Program jest dokumentem który, wskazuje istotne powody (źródła) występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza ozonem oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomu ww. zanieczyszczenia co najmniej do poziomu docelowego. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu jest przywrócenie naruszonych norm jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie aglomeracja wrocławska. Realizacja zadań wynikających z Programu ma na celu zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczającej w powietrzu w tej strefie do poziomu docelowego i utrzymywania jej na takim lub niższym poziomie.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.), zwana dalej Poś, oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach. Stosownie do art. 89 ust. 1 ustawy Poś Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Wyniki oceny oraz klasyfikację stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, Główny Inspektor Ochrony Środowiska niezwłocznie przekazuje zarządowi województwa (art. 89 ust. 1a ustawy Poś).

W myśl ww. art. 89 ust. 1a, Główny Inspektor Ochrony Środowiska pismem z 28 kwietnia 2021 roku przekazał Zarządowi Województwa Dolnośląskiego „Roczną Ocenę Jakości Powietrza w Województwie Dolnośląskim, Raport Wojewódzki za rok 2020”.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845) został przyjęty poziom docelowy dla ozonu 8h średnia krocząca – $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dopuszczalne jest przekroczenie w 25 dobach na rok – średnia z 3 lat.

Przyjęcie takiego poziomu wskazuje, iż ozon jest groźny dla zdrowia ludzi zarówno w trakcie krótkotrwałego, jak i długotrwałego oddziaływania.

Konieczność uchwalenia nowego programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji wrocławskiej w województwie dolnośląskim wynika z art. 91 ust. 3a ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz wyników klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2020 rok, wykonanej przez GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim, Raport wojewódzki za rok 2020.

W celu realizacji powyższego zadania został ogłoszony i rozstrzygnięty przetarg nieograniczony, w wyniku którego 2 listopada 2021 roku zawarto umowę nr DOW-S/9/2021, pomiędzy Województwem Dolnośląskim z siedzibą we Wrocławiu a wykonawcą – Biurem Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, na opracowanie projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”.

Działania wytypowane do wdrożenia w ramach Programu są rezultatem analiz zmierzających do wskazania najlepszych, skutecznych rozwiązań mających na celu obniżenie stężeń ozonu w strefie. Rozpatrywane koncepcje pozwoliły na sformułowanie wniosków, z których część nie została przyjęta do realizacji, ponieważ analizy modelowe, ale również analizy społeczne i gospodarcze wykazały, iż niektóre przedsięwzięcia okazałyby się trudne do zrealizowania lub koszty ich realizacji byłyby niewspółmierne do efektu ekologicznego.

Poniżej przedstawiono przykłady tego typu działań:

1. Stworzenie systemu dopłat do wymiany pojazdów napędzanych paliwami konwencjonalnymi na pojazdy elektryczne – niemożliwe do zastosowania ze względu na ograniczone możliwości techniczne (np. nie ma pojazdów ciężarowych napędzanych elektrycznie) i finansowe (zbyt wysokie koszty zakupu pojazdu) oraz brak regulacji prawnych na szczeblu krajowym.
2. Ograniczenie emisji prekursorów ozonu z transportu w dniach, w których ogłoszono ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego poprzez czasowe wstrzymanie ruchu pojazdów na terenie całej strefy – niemożliwe ze względów ekonomicznych i społecznych.
3. Ograniczenie emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych w dniach, w których ogłoszono ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego – niemożliwe do zastosowania ze względów prawnych, działanie nieskuteczne.
4. Wprowadzenie zakazu tankowania pojazdów w ciągu dnia – niemożliwe do zastosowania ze względu na zbyt wysokie koszty ekonomiczne i społeczne, w stosunku do osiągniętego efektu ekologicznego.
5. Organizowanie stref niskoemisyjnych w centrum miasta – brak podstaw prawnych dotyczących oznakowania pojazdów.
6. Działania związane z wdrażaniem nowych technologii w produkcji oraz urządzeń kontroli emisji prekursorów ozonu, np. zastosowanie przy spalaniu węgla brunatnego i oleju palników niskoemisyjnych oraz technologii DeNOx, dla spalania węgla kamiennego – zbyt wysokie koszty.
7. Wdrażanie instalacji SCR - selektywnej katalitycznej redukcji oraz SNCR – selektywnej, niekatalitycznej redukcji (SNAP 1, SNAP 3), – zbyt wysokie koszty.
8. Zastosowanie dodatkowych urządzeń do redukcji NOx i NMLZO – zbyt wysokie koszty.;
9. Zastąpienie energetyki konwencjonalnej energetyką jądrową – niemożliwe na szczeblu lokalnym i regionalnym.
10. Tworzenie łąk z mchu w celu wyłapywania zanieczyszczeń komunikacyjnych – prowadzony w Niemczech projekt wykazał nieskuteczność takiego działania.
11. Katalityczna redukcja NO i NO₂ poprzez stosowanie powłok z TiO₂ w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu.

2 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Po analizie uwarunkowań zawartych w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373) stwierdzono, że realizacja postanowień projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko ani nie będzie wyznaczać ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co zostało uzasadnione w „Informacji o uwarunkowaniach do projektu programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska” z 10 marca 2022 roku.

Zgodnie z art. 49 i art. 57 ustawy *o oś* opracowano informację dla projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”. Opracowaną informację wraz z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedłożono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu przy piśmie z dnia 10 marca 2022 r. znak: L.dz. DN/15/2022.

Zgodnie z pismem WSI.410.2.19.2022.KM z 7 kwietnia 2022 roku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu odstąpił od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” i tym samym opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu, stwierdzając m.in., że:

1. Projekt Programu nie ustala ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839)
2. Realizacja działań naprawczych zawartych w przedłożonym Programie, ze względu na ich charakter edukacyjno-informacyjny, nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na środowisko przyrodnicze.

Informacja o stanowisku ww. organu została upubliczniona w obwieszczeniu z 25 kwietnia 2022 roku i skierowana do Prezydenta Wrocławia oraz została zamieszczona na BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

3 Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Na mocy art. 54 ust. 1 ustawy *ooś* organ opracowujący projekt dokumentu, wymagający strategicznej oceny oddziaływania na środowisko poddaje projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

Z uwagi na fakt odstąpienia przez RDOŚ, przy piśmie WSI.410.2.19.2022.KM z 7 kwietnia 2022 roku od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu „Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”, dla projektu dokumentu nie został opracowany raport oddziaływania na środowisko i dokument nie został poddany opiniowaniu o którym mowa w art. 54 ust. 1 ustawy *ooś*.

4 Uwagi i wnioski.

Stosownie do art. 54 ust. 2 ustawy *o oś* projekt „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska, w której w 2020 r. został przekroczony poziomy docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych” wraz z informacją opracowaną zgodnie z art. 49 i art. 57 ustawy *o oś* oraz z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, został udostępniony społeczeństwu, zgodnie z przepisami działu III rozdziałów 1 i 3 tej ustawy. Obwieszczeniem z 18 marca 2022 roku, zamieszczonym na BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Marszałek Województwa Dolnośląskiego poinformował o wyłożeniu do wglądu projektu dokumentu. Uwagi i wnioski można było składać w terminie od 21 marca do 11 kwietnia 2022 roku. W ramach konsultacji społecznych projektu Programu nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

5 Wyniki postępowania dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Procedura uzgadniania oddziaływań transgranicznych jest wyszczególniona w przepisach ustawy *Poś* i dotyczy wszelkich planów, programów i strategii, których realizacja mogłaby znacząco wpłynąć na środowisko i zdrowie mieszkańców innego kraju (zwanego stroną narażoną).

Miasto Wrocław leży w odległości ponad 70 km od najbliższej granicy z Czechami, jednak planowane działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym nie spowodują znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na środowisko przyrodnicze, a więc nie będą miały również zasięgu transgranicznego.

Jednoznacznie należy stwierdzić, że zaproponowane w *Programie* działania naprawcze w żadnym stopniu nie mogą powodować uciążliwości poza granicami Polski.

6 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentów.

1. Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji programów ochrony powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały uregulowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159).

Odnosząc się do paragrafu 5 pkt 1 ww. rozporządzenia, mówiącego o obowiązkach i ograniczeniach, wskazuje się organy administracji właściwe w sprawach:

- przekazywania zarządowi województw informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu;
- wydania aktów prawa miejscowego;
- monitorowania realizacji programu lub poszczególnych działań naprawczych

Ponadto, w ustawie *Poś* w art. 94 ust. 2, 2a unormowano, iż:

- zarząd województwa w terminie do 31 marca, za poprzedni rok kalendarzowy przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska sprawozdanie okresowe z realizacji działań naprawczych wynikających z programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych;
- w terminie 6 miesięcy po zakończeniu realizacji programu, przekazuje sprawozdanie końcowe z realizacji tego programu lub planu.

W Programie ochrony powietrza w rozdziale 2.2 „Monitoring realizacji programu ochrony powietrza” wskazano sposób i tryb monitorowania Programu, natomiast w rozdziale 1.10.1 „Wykaz, opis planowanych działań, wskaźniki realizacji i emisji” w opisie każdego działania znajdują się wskaźniki jego realizacji oraz wskaźniki efektu ekologicznego.

Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentów będzie prowadzony dwutorowo:

1. Na bieżąco na podstawie pomiarów stężeń ozonu na stacjach monitoringu jakości powietrza zlokalizowanych w strefie aglomeracji wrocławskiej,
2. Na podstawie corocznych sprawozdań (składanych do 31 stycznia po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym) z realizacji działań naprawczych składanych przez właściwe organy wykonawcze Miasta Wrocławia w wersji elektronicznej za Platformy sprawozdawczej dostępnej na serwerze EDB Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, link do Platformy - <https://edb.dolnyslask.pl/>.

Ww. sprawozdania będą podstawą do monitorowania przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefie. Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Zarząd Województwa powinien dokonywać corocznie oceny wdrożenia Programu, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego, corocznie, będzie przekazywał ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza, poczynając od dnia wejścia w życie uchwały w sprawie określenia Programu ochrony powietrza do dnia zakończenia realizacji tego Programu, a po zakończeniu realizacji Programu przekaże sprawozdanie końcowe (w terminie 6 miesięcy od zakończenia programu).